
VOORWOORD

Op 3, 4, 5 en 6 juli werd ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van 'The Statue of Liberty' in New York een groots opgezet feest gevierd. In 1984 was men al begonnen met de restauratie van het beeld en kosten noch moeite werden gespaard om van de festiviteiten rond Miss Liberty, zoals zij in de volksmond wordt genoemd, een onvergetelijk gebeuren te maken.

Het Vrijheidsbeeld vormt een onmisbaar deel van de Amerikaanse samenleving. Het is verbonden met de emigratie van duizenden Europeanen die in vroegere tijden hun eigen huis en haard verlieten om zich in Amerika, het land van de onbegrensde mogelijkheden, te vestigen.

'The Statue of Liberty', in 1886 door Frankrijk aan de Verenigde Staten geschonken en gericht op Europa, werd voor de vele emigranten het symbool van de vrijheid. Welke de redenen ook waren die deze mensen deed besluiten om hun geboorteland te verlaten, toch waren allen er in meer of mindere mate van overtuigd dat hen in Amerika een betere toekomst wachtte, of dit nu was met betrekking tot geloofsvrijheid, arbeidsomstandigheden of vrijheid van meningsuiting. Miss Liberty stond in de ogen van deze emigranten garant voor de vrijheid om hun leven zo in te richten als zij dat zelf wensten. Dat menigeen zijn of haar ideaal niet heeft verwezenlijkt moge voor zich spreken. (Niet iedereen bracht het van arme krantenjongen tot miljonair.)

In dit nummer zal worden gepoogd een beeld te schetsen van de emigrantenstroom vanuit Europa naar de Verenigde Staten. De nieuwkomers die de haven van New York binnen kwamen zagen tegen de skyline van de stad 'The Statue of Liberty' oprijzen. Dit beeld was het symbool van vrijheid en geluk die de emigranten in de nieuwe wereld hoopten te vinden. Alhoewel op

die symboolwaarde niet de nadruk wordt gelegd komt dit aspect wel aan de orde. Met name zal ingegaan worden op de emigratie vanuit Nederland maar om een niet al te eenzijdig beeld te geven zal ook de emigratie vanuit andere Europese landen aan de orde komen, evenals een benadering van dit onderwerp vanuit het gezichtspunt van de literatuur.

In zijn artikel over de emigratie van socialistische arbeiders beschrijft P.R.D. Stokvis welke redenen deze mensen hadden om Nederland te verlaten en wat er van hen terecht kwam in Amerika. Annemiek Galema schetst eveneens een beeld van Nederlandse emigranten, doch zij richt zich daarbij op landverhuizers uit Friesland. De lotgevallen van een Groninger boerenfamilie aan het einde van de 19de eeuw, worden door Doeko Bosscher uit de doeken gedaan. R. Kroes beschrijft de belevenissen van een groepje jonge intellectuelen, die in Amerika het tegendraadse tijdschrift **The Seven Arts** oprichtten.

In het kader van plaats en symboliek van het Vrijheidsbeeld past het artikel van F.L. van Holthoon die het abstracte ideaal van vrijheid onderzoekt. W.E. Krul behandelt de Europese visie op Amerika aan de hand van de reacties op en de invloed van het werk van Walt Whitman.

M.A. Wes stelt een Russische wetenschapper, de socioloog Sorokin, aan de orde, die zich aan het begin van deze eeuw in Amerika vestigde. Tenslotte mag de bijdrage van P.J. Richardus niet ongenoemd blijven, daar zij de lotgevallen van Oosteuropese Joodse meisjes en vrouwen heeft onderzocht en beschreven. Ondanks de vele studies die al over emigratie in het algemeen zijn verschenen, is onderzoek gericht op vrouwelijke emigranten altijd schaars gebleven.

Bij de totstandkoming van dit nummer bleek dat wij uit een zeer groot aantal onderwerpen konden kiezen. Sommige interessante onderwerpen konden daardoor helaas niet aan de orde komen. Toch menen wij dat deze aflevering van de Groniek interessant leesmateriaal heeft opgeleverd.

Hartelijk danken wij, tenslotte, Prof. Dr M. A. Wes voor zijn inspirerende suggesties bij de totstandkoming van dit nummer.